

5. Мауро Орбини. Славянское царство. Il Regno de gli Slavi. Издание 1722. 335 с.
6. Мошин В. Русь и Хазария при Святославе. *Seminarium Kondakovianum*. Прага : Б. и., 1933. Т. 6. С. 187–208.
7. Памятники русского права / под ред. С. В. Юшкова. Москва : Гос. изд-во юрид. лит., 1952. Вып. 1. 287 с.

Віталій Дубовик

ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ЛІНІЙНОЇ АЛГЕБРИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Інтенсифікація освітнього процесу призвела до пошуку таких форм, методів та засобів навчання, які б під час самостійної роботи студентів сприяли підвищенню рівня мотивації до вивчення навчальних дисциплін, рівня засвоєння навчального матеріалу, володіння практичними навичками та вміннями. Одним із шляхів вирішення таких завдань є впровадження в освітній процес сучасних засобів навчання, зокрема електронних підручників та посібників. Досить вдало електронні посібники можна використовувати під час підготовки майбутніх учителів математики, зокрема під час викладання лінійної алгебри.

Через технічну складність створення, проблему визначення вимог проектування та створення електронних посібників, кількість тих які впроваджені в освітній процес з лінійної алгебри досить мала.

Зважаючи на потребу, було розроблено електронний посібник «Лінійна алгебра. Частина I» [2], який призначений для самостійного вивчення студентами педагогічних університетів навчального матеріалу. Зміст електронного посібника складається із семи параграфів, кожний із яких містить блок із теоретичним та практичним навчальним матеріалом та блок із завданнями для самостійного опрацювання.

Електронний посібник містить мультимедійні елементи (картинки, анімації, аплети GeoGebra, відеоінструкції), які значно полегшують користування даним засобом.

Завдання для самостійного опрацювання (під рубрикою «Перевір себе!») розміщені у кожному параграфі окремим структурним елементом посібника. У електронному посібнику «Лінійна алгебра. Частина I» передбачені такі типи завдань [1]:

- завдання на вибір однієї правильної відповіді;
- завдання із пропущеними словами чи словосполученнями;
- завдання на вибір декількох відповідей;

- завдання на розташування записів чи тверджень у правильному порядку;
- завдання з ключем.

Розглянемо особливості кожного типу завдань, які є у електронному посібнику.

Завдання на вибір однієї правильної відповіді (підписані як «Виберіть одну правильну відповідь») передбачають вибір однієї відповіді із чотирьох запропонованих. Якщо відповідь правильна, користувач отримає повідомлення «Правильно», у іншому випадку – «Неправильно».

Завдання із пропущеними словами чи словосполученнями (підписані як «Вставте пропущені слова») передбачають вписування у спеціально відведені поля такі слова чи словосполучення, які студент вважає пропущеними у тексті. Електронний посібник розроблений таким чином, що враховуються закінчення слів і не виникатиме проблем, якщо студент впише замість «сумісною» напише слово «сумісна». Якщо слово визначене правильно, то система зарахує, не зважаючи на закінчення. Правильна відповідь після натискання кнопки «Перевірка» буде виділена зеленим кольором, а неправильна – червоним.

Завдання на вибір декількох відповідей (підписані як «Виберіть одну або декілька правильних відповідей») мають запитання та можливість обрання одної або декількох відповідей із запропонованих. Під кожним варіантом відповіді після натискання кнопки «Перевірка» буде відображено правильність вибору. Завдання даного типу передбачають, зокрема, перевірку ефективності засвоєння алгоритмів розв'язування завдань, а також певних властивостей. Наприклад доцільно використати після вивчення теми «Матриці та операції над матрицями» для повторення властивості лінійних операцій над матрицями чи властивостей множення матриць, після вивчення теми «Визначники» для повторення властивостей визначників тощо.

Завдання на розташування записів чи тверджень у правильному порядку підписані як «Правильний порядок». Твердження розміщені у довільному порядку і студенту потрібно розмістити їх у правильному порядку за допомогою спеціальних стрілочок. Після натискання кнопки перевірка буде відображено правильний результат. Такі завдання здебільшого призначені для встановлення логічної послідовності розв'язання певної задачі чи складання алгоритму розв'язання задачі, наприклад після вивчення теми «Обернена матриця» можна запропонувати студентам повторити алгоритм знаходження оберненої матриці методом приєднаної матриці.

Завдання з ключем (підписано як «Ключ») передбачає виконання студентами завдання, а за допомогою ключа, які вони можуть отримати безпосередньо від викладача, переглянути проміжні етапи розв'язування завдання і правильну відповідь. Викладач сам вирішує чи надавати

студентові ключ в залежності від багатьох чинників. Такі завдання передбачені під час виконання складних завдань, де студенти можуть допустити помилку на проміжних результатах обчислення.

Такі типи завдань дозволяють студенту різносторонньо оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу, узагальнити та систематизувати отримані знання, вміння та навички.

Отже, одним із ефективних шляхів організації самостійної роботи студентів є впровадження в освітній процес електронних посібників, зокрема електронного посібника «Лінійна алгебра. Частина I». Різноманітні типи завдань для самостійного опрацювання та самоперевірки дозволяє студентам різносторонньо перевірити ефективність засвоєння навчального матеріалу та провести самокорекцію.

Список використаних джерел

1. Дубовик В. В. Лінійна алгебра. Частина I: Електронний посібник: метод. рек. Умань : Візаві, 2021. 18 с.
2. Лінійна алгебра : електрон. навч. посіб. Ч. 1 / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Дубовик Віталій Васильович. – Умань, 2021.

Надія Дудар

КОНЦЕПТ КОХАННЯ В ПОЕЗІЯХ ДЖОРДЖА ГОРДОНА БАЙРОНА

Філологічні наукові розвідки сьогодення характеризуються антропоцентризмом, що надає можливість досліджувати особистість у рамках мовної свідомості та мовної картини світу. Одним із вагомих об'єктів вивчення такого спрямування є аналіз авторських концептів, що деталізує письменницький стиль певного митця.

Людські почуття і переживання відображають ставлення особистості до навколишньої дійсності та є результатом діяльності нашого мозку, що сприймає красу світу. Людина має безліч почуттів, а одним із найсильніших є кохання, яке надихає та не залишає в спокої видатних митців та читачів художніх творів.

Концепт *КОХАННЯ* виступає одним із найважливіших картин відтворення зовнішнього та внутрішнього світів ліричного героя. Цей феномен є складною сутністю, що має певну думку та формується у свідомості поета, не має чітких меж, розкриває нерозривну єдність між поетичною творчістю та почуттями. Навіть саме поняття є багатограним, оскільки стосується найбільш таємничої області людських відносин, емоційної сфери життя особистості. Тому це почуття намагалися